

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeberg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 11 mei 2010

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 41.091/II/PF
LR/MM

Ter zitting van 30 april 2010 hebben de verenigde afdelingen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een onderzoek gewijd aan een klacht tegen de gemeente Voeren betreffende de aanmaak van straatnaamborden, omdat het lettertype van de Nederlandse tekst (4,5cm) niet dezelfde is als deze van de Franse tekst (3,5cm).

*
* *

Na haar vraag om bijkomende inlichtingen deelde u bij brief van 18 augustus 2009 aan de VCT het volgende mee:

Ik maak u graag het standpunt van de gemeenteraad over aangaande een klacht tegen de aanmaak van straatnaamborden. Het werd als zodanig door de raad goedgekeurd en ook aan de Vlaamse Overheid overgemaakt.

(...)

Feiten

- 1. De gemeenteraad heeft deze beslissing tot opmaak van de straatnaamborden bij absolute meerderheid genomen en na goedkeuring door de Vlaamse Overheid zal ze ook uitgevoerd worden.*
- 2. Het is inderdaad zo dat we het besluit namen om het Nederlandse lettertype 1 (één) cm groter aan te bieden dan het Franse.*

Motivering

- 1. In eerste lijn dient de vraag gesteld te worden of straatnaamborden bedoeld zijn voor de eigen inwoners of (ook) voor niet-inwoners. Ons lijkt het nogal logisch dat elke inwoner zijn*

eigen straat kent en dus niet noodzakelijkerwijze belang heeft bij een straatnaambord. Dan moet men concluderen dat deze borden voor externen bedoeld zijn. In dat geval zou men zelfs geen vertaling hoeven te plaatsen.

In delen 2 en 3 gaan we desondanks in op de mogelijkheid van vertaalde straatnamen.

2. De klagende partij voegt een advies van de VCT toe. Ons standpunt is dat het advies niet bindend is voor uitvoering. Bij nazicht van de borden waarvan sprake (Vlaamse Overheid) komen wij tot de conclusie dat er geen sprake is van gelijke grootte, eerder van ander lettertypes die dit mogelijk suggereren.

De VCT refereert in dit advies naar artikel 11, § 2, 2de lid van het KB van 18 juli 1966. In dat artikel staat echter nergens dat de lettergrootte dezelfde moet zijn voor het Nederlands en het Frans. Er wordt enkel gesteld: "in de taalgrensgemeenten worden zij (lees de berichten en mededelingen) gesteld in het Nederlands en het Frans".

Het advies overstijgt deze bepaling terwijl het nochtans niet de bevoegdheid lijkt te zijn van de VCT om welke wetgeving dan ook authentiek te interpreteren. In zijn Arrest 184.353 van 19 juni 2008 stelt de Raad van State zeer formeel: "De verzoekende partij noemt de Commissie immers ten onrechte het enige administratieve orgaan dat bevoegd is om de wetgeving betreffende het taalgebruik in administratieve zaken te interpreteren: zij dicht aldus de Commissie een bevoegdheid tot authentieke interpretatie van de wetten toe en gaat daarmee voorbij aan artikel 84 van de Grondwet, luidens welke bepaling alleen de wet een authentieke uitlegging van de wetten mag geven. Zij zou ook dwalen mocht zij daarmee hebben bedoeld dat alle rechtscolleges, de Raad van State inbegrepen, aan wie het toevalt in voorkomend geval de betrokken wetgeving te interpreteren, de adviezen van de Commissie zouden moeten volgen".

In deze context mag meer dan de vraag gesteld worden of het de eerbare commissie toekomt om een authentieke interpretatie te geven aan artikel 11 van de bestuurstaalwetgeving. Ons lijkt van niet. De commissie noemt zichzelf trouwens zeer terecht adviserend. Gelet op haar uitstraling menen sommigen dat de "rechtspraak" van de VCT "bepalend" is.

Het advies waarop de huidige klagende partij zich baseert dient m.a.w. niet in aanmerking te komen voor de behandeling van de voorgelegde klacht.

3. In tijd dient trouwens opgemerkt te worden dat na het aangehaalde advies een Rondzendbrief van de Vlaamse Minister van Binnenlandse Bestuur verscheen die een andere visie geeft. Deze rondzendbrief werd door de Raad van State geldig en dus uitvoerbaar verklaard. Dat arrest is een bijzonder belangrijk gegeven waaraan door geen enkele instantie getornd kan worden, noch door de gemeente, noch door de hogere overheden, noch door adviesorganen.

De heer minister schrijft in zijn onderrichtingen aan de Colleges van Burgemeester en Schepenen (Omzendbrief BA 2005/03 van 8 juli 2005): "De wetgeving bepaalt niet op welke wijze die voorrang (lees voor het Nederlands) moet worden georganiseerd. De lokale besturen kunnen daarover zelf de gepaste beslissing nemen, vanzelfsprekend met respect voor

de wet. Hierna volgt een niet-limitatieve opsomming van een paar voorbeelden waarin duidelijk wordt hoe de voorrang voor het Nederlands tot uiting kan worden gebracht:

- De Nederlandstalige tekst is groter afgedrukt dan de Franstalige

-

Ons bestuur besloot om het standpunt van de heer minister te volgen.

(...).

*
* *

Naar aanleiding van voorliggende klacht heeft de VCT de problematiek van het taalgebruik bij straatnaamborden door de besturen van de taalgrensgemeenten en de standpunten van de betrokken gemeentebesturen terzake, onderzocht.

De VCT heeft in dit onderzoek ook haar vroegere adviezen betreffende de mededelingen aan het publiek in het algemeen, en de straatnaamborden in het bijzonder, in de taalgrensgemeenten betrokken.

In deze adviezen gaat de VCT er in het algemeen van uit, dat de woorden "in het Nederlands en in het Frans", waarin de berichten en mededelingen voor het publiek luidens artikel 11, § 2, tweede lid, SWT, in de taalgrensgemeenten worden gesteld, betekenen dat de teksten tegelijk, integraal en qua presentatie identiek moeten worden gesteld, waarbij voorrang dient te worden gegeven aan de taal van het gebied, hetzij van links naar rechts, hetzij van boven naar onder.

De VCT is, na bijkomend onderzoek, van oordeel dat haar adviespraktijk voor nuancering vatbaar is. Er kan geen twijfel over bestaan dat artikel 11, §2, tweede lid, SWT inhoudt dat de berichten en mededelingen voor het publiek tegelijk en integraal in het Nederlands en in het Frans moeten worden gesteld in de taalgrensgemeenten. Dat dit qua presentatie identiek of op strikte voet van gelijkheid dient te gebeuren, kan eigenlijk noch expliciet noch impliciet uit de wet worden afgeleid.

In tegenstelling tot het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, waar beide landstalen per definitie op voet van gelijkheid staan, behoren de taalgrensgemeenten tot het eentalige Nederlandse of Franse taalgebied, waar voor bepaalde gemeenten bijzondere regelingen zijn vastgesteld die van de algemene geldende regeling afwijken. Dit betekent alleszins dat in een eentalig gebied die bijzondere regelingen er niet mogen toe leiden dat de taal van het gebied de voorrang zou verliezen, maar het betekent ook dat die bijzondere regelingen er niet mogen op neerkomen dat de twee talen in alle opzichten worden gelijkgesteld. Zodanige gelijkstelling is het kenmerk van een tweetalig taalstatuut. Dergelijk tweetalig stelsel bestaat in België alleen in het enige tweetalige taalgebied, zijnde Brussel-Hoofdstad.

De VCT is dan ook van mening dat de berichten en mededelingen voor het publiek in de taalgrensgemeenten, zoals de straatnaamborden, wel tegelijk en integraal in het Nederlands en in het Frans moeten worden gesteld, maar niet op dezelfde voet van gelijkheid als in het tweetalige taalgebied. De teksten in de andere taal dan die van het taalgebied hoeven dan ook niet noodzakelijk in hetzelfde lettertype of dezelfde lettergrootte te worden gesteld. Ze moeten wel in een adequate en leesbare vorm worden weergegeven.

De VCT oordeelt derhalve dat de straatnaamborden in Voeren, waarbij het lettertype van de Nederlandse tekst 4,5cm bedraagt tegenover 3,5cm voor het lettertype van de Franse tekst, niet strijdig zijn met de taalwet.

Zij acht de klacht, met twee onthoudingen van leden van de Franse afdeling, ontvankelijk maar niet gegrond.

*
* *

Een afschrift van dit advies wordt aan de klager gestuurd.